

Memòria d'avaluació de l'impacte de les mesures proposades a l'Avantprojecte de Llei de modificació del llibre quart del Codi civil de Catalunya per tal de garantir la igualtat de drets i la no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial

1	Anàlisi del context i identificació de les opcions de regulació
	<p>D'acord amb l'article 36 de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la Presidència de la Generalitat i del Govern, la tramitació d'un projecte de Llei requereix l'acord previ del Govern sobre l'oportunitat de la iniciativa i s'inicia a proposta del departament o els departaments interessats, als quals correspon d'elaborar l'avantprojecte de Llei que ha d'anar acompanyat d'una memòria general i una memòria d'avaluació de l'impacte de les mesures proposades.</p> <p>En aquest sentit, s'elabora aquest informe d'avaluació de l'impacte relatiu a l'Avantprojecte de Llei de modificació del llibre quart del Codi civil de Catalunya per tal de garantir la igualtat de drets i la no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial.</p>
A	Identificació del problema
	<p>Les persones amb discapacitat sensorial es troben, amb la normativa actualment en vigor, en desigualtat de condicions respecte de la resta de persones pel que fa a l'exercici dels seus drets.</p> <p>D'una banda, el Codi civil de Catalunya conté expressions que identifiquen les persones amb discapacitat sensorial com a "sordes, cegues o mudes", termes que contribueixen a l'estigmatització que deriva d'aquesta discapacitat.</p> <p>D'altra banda, el llibre quart del Codi civil de Catalunya restringeix els actes de naturalesa successòria que poden realitzar les persones amb discapacitat sensorial com, per exemple, atorgar testament, ordenar les últimes voluntats, o bé intervenir com a testimonis en l'atorgament d'un testament aliè.</p> <p>En general, es produeix una desigualtat entre les persones amb discapacitat sensorial i la resta de persones amb plenes capacitats sensorials per a exercir els seus drets pel que fa a l'exercici dels drets reconeguts legalment en matèria successòria.</p> <p>En l'àmbit del dret civil, una persona amb discapacitat sensorial ha de ser tractada igual que qualsevol altra atès que el fet de patir una malaltia o tenir una determinada patologia no té</p>

perquè constituir una limitació a l'hora de realitzar determinats actes amb eficàcia jurídica. És el cas de les persones amb discapacitat sensorial, respecte de les quals actualment els avenços tecnològics existents permeten suplir llurs mancances sensorials amb alternatives de comunicació no verbal o amb l'ús de mitjans tecnològics que atorguen una fiabilitat i una seguretat jurídica equivalent a la que té lloc quan qui es manifesta és una persona sense discapacitat sensorial.

Concretament, el Parlament de Catalunya, per mitjà de la Resolució 683/XI, de 25 de maig de 2017, insta el Govern a presentar-li la modificació de l'article 421-10, apartat 2, per a suprimir l'exigència de testimonis en el testament notarial; de l'article 421-14, apartat 5, per a suprimir la prohibició de fer testament tancat, i de l'article 421-11, apartat 2.b, per a suprimir la prohibició dels cecs, els sords i els muts per a poder ser testimonis.

Igualment, és necessària la implementació de la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat, feta a Nova York el 13 de desembre de 2006, que forma part, a tots els efectes, del nostre ordenament jurídic des del dia 3 de maig de 2008. Concretament, la lletra e) del preàmbul de la Convenció recull expressament que "la discapacitat és un concepte que evoluciona i que resulta de la interacció entre les persones amb deficiències i les barreres degudes a l'actitud i a l'entorn que impedeixen llur participació plena i efectiva a la societat, en igualtat de condicions amb els altres".

També és necessari tenir en compte la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, que, a l'article 21, estableix el principi de no discriminació per raó de discapacitat i, a l'article 26, inclou el principi d'integració de les persones amb discapacitat.

En la mateixa línia, la Comissió Europea va aprovar el document que estableix l'Estratègia Europea sobre Discapacitat 2010-2020, que té com a objectiu fer possible que les persones amb discapacitat puguin fruit de tots els seus drets, així com beneficiar-se de la seva participació en la societat.

Es tracta d'una problemàtica susceptible d'afectar els següents subjectes:

- 1) Les persones amb discapacitats sensorials.
- 2) Els notaris.
- 3) En general, el conjunt de la ciutadania.

Tanmateix, la quantificació del nombre de subjectes afectats no constitueix una dada rellevant a tenir en compte als efectes de la present modificació legislativa, la importància de la qual s'ha de valorar en termes qualitius, en la mesura que es pretén l'ampliació de drets de les persones amb discapacitat sensorial.

En un altre ordre de consideracions, no ha estat considerat pertinent consultar al col·lectiu afectat abans de l'elaboració de la norma. Primerament perquè la iniciativa dona resposta a la Resolució 683/XI, de 25 de maig de 2017, del Parlament de Catalunya, que insta el Govern a estudiar i presentar la modificació del Codi civil de Catalunya per fer efectiu el dret de no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial en matèria testamentària, atès que

mitjançant aquest mandat el legislador fa palesa la sensibilitat social en aquest àmbit, en el sentit de donar resposta a les demandes dels col·lectius especialment afectats. Tanmateix, qualsevol persona interessada podrà participar en l'elaboració de la iniciativa normativa en els preceptius tràmits d'audiència i informació pública.

En conclusió, els problemes que es pretenen resoldre són:

- 1) La desigualtat en l'exercici dels drets en matèria successòria entre les persones amb discapacitat sensorial i la resta de persones.
- 2) L'estigmatització del col·lectiu de persones amb discapacitats sensorials atès el llenguatge jurídic que s'empra per a referir-s'hi com a "sords, cecs o muts".

B Establiment dels objectius

- 1) Situar les persones amb discapacitat sensorial en igualtat de condicions respecte de la resta de persones pel que fa als seus drets en matèria successòria.
- 2) Reduir l'estigmatització que pateix el col·lectiu de persones amb discapacitat sensorial en l'àmbit del llenguatge jurídic.

C Identificació de les opcions de regulació

S'identifiquen les opcions de regulació següents:

a) Opció de "no fer res":

Comportaria mantenir la situació actual de desigualtat entre les persones amb discapacitat sensorial i la resta de persones pel que fa al reconeixement i exercici dels seus drets successoris.

Concretament, es continuaria restringint el dret d'atorgar testament de les persones amb discapacitat sensorial i el seu dret a ser testimonis en l'acte d'atorgament del testament d'una tercera persona, fet que comportaria una discriminació de les persones amb discapacitat sensorial sense tenir en compte les particularitats de cada una d'elles per valorar la seva capacitat per poder realitzar actes de naturalesa successòria.

Així mateix, se seguirien mantenint les mateixes expressions per referir-se al col·lectiu de persones amb discapacitat sensorials com a "sordes, mudes o cegues", fet que contribuiria a l'estigmatització que deriva d'aquest col·lectiu.

En síntesi, l'opció de "no fer res" mantindria la situació actual de desigualtat entre les persones amb discapacitat sensorial i la resta de persones pel que fa als seus drets en matèria testamentària.

b) Opció proposada:

La iniciativa legislativa té per objecte situar les persones amb discapacitat sensorial en igualtat de condicions respecte de la resta de persones pel que fa a l'exercici efectiu dels seus drets a l'hora d'atorgar un testament davant de notari i de poder intervenir en qualitat de testimoni en l'acte d'atorgament del testament per una altra persona.

Igualment, aquesta iniciativa pretén suprimir expressions recollides en el llibre quart del Codi civil de Catalunya que identifiquen les persones com sordes, cegues o mudes, perquè la seva desaparició pot contribuir a eliminar l'estigmatització que deriva d'aquesta discapacitat.

Així, amb aquesta iniciativa, el Govern dona compliment a la Resolució 683/XI, de 25 de maig de 2017, del Parlament de Catalunya, sobre la igualtat de drets i la no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial, mitjançant la qual el Parlament va instar el Govern a estudiar i presentar la modificació del Codi civil de Catalunya per a fer efectiu el dret de no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial en matèria testamentària.

Per mitjà d'aquesta opció proposada es contribueix a la implementació de la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat, feta a Nova York el 13 de desembre de 2006 i que forma part del nostre ordenament jurídic des del dia 3 de maig de 2008. També implementa la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, que, a l'article 21, estableix el principi de no discriminació per raó de discapacitat i, a l'article 26, inclou el principi d'integració de les persones amb discapacitat.

En la mateixa línia, se segueixen els objectius que la Comissió Europea va aprovar en el document que estableix l'Estratègia Europea sobre Discapacitat 2010-2020, i que té com a objectiu fer possible que les persones amb discapacitat puguin fruit de tots els seus drets, així com beneficiar-se de la seva participació en la societat.

2	Anàlisi de l'impacte de les opcions de regulació considerades
----------	--

A	Informe d'impacte pressupostari
----------	--

L'impacte pressupostari d'aquesta norma i la repercussió en els pressupostos de la Generalitat pot ser la següent:

- *ELABORACIÓ DE LA NORMA:*

L'Avantprojecte de llei de modificació del llibre quart del Codi civil de Catalunya per tal de garantir la igualtat de drets i la no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial ha estat elaborat per la unitat impulsora amb el personal i els mitjans propis de l'Administració de la Generalitat en el desenvolupament de les seves funcions i no suposa, per tant, cap impacte

pressupostari.

- *DESPESES DESENVOLUPAMENT SISTEMES INFORMÀTICS:*

No es preveuen despeses relacionades amb el desenvolupament de sistemes informàtics.

- *DESPESES DE PERSONAL:*

No es preveuen despeses de personal atès que no hi ha càrregues per a l'Administració de la Generalitat derivades de l'Avantprojecte de llei.

B	Informe d'impacte econòmic i social
----------	--

a) Opció de "no fer res":

- *PIMES:*

No suposa cap impacte per a les petites i mitjanes empreses.

- *Notaris:*

L'opció de no fer res implica mantenir la situació actual, que comporta que el notari hagi d'aplicar exclusivament allò que estableix la legislació notarial en els supòsits en què el testador sigui sensorialment discapacitat i decideixi atorgar testament. Així mateix, aquesta opció comportaria mantenir la prohibició que "Els sords, els cecs, i els muts que no puguin escriure" puguin ser testimonis en l'acte d'atorgament de testament d'una tercera persona.

- L'opció de no fer res implica una càrrega innecessària per als notaris d'haver de cridar testimonis en cas que l'atorgant del testament sigui una persona amb discapacitat sensorial.

- Aquesta opció implica la no necessitat de disposar dels mitjans tecnològics pertinents que permeten suplir les mancances que es deriven de les discapacitats sensorials.

- *Persones amb discapacitat sensorial:*

El manteniment de la situació actual implica que les persones amb discapacitat sensorial no puguin atorgar testament en igualtat de condicions que la resta de persones, pel sol fet de pertànyer al col·lectiu de persones amb discapacitats sensorials, sense que es tinguin en compte les seves circumstàncies particulars i es relacionin amb l'acte de naturalesa successòria que pretenen dur a terme.

Per tant, amb la normativa actualment en vigor, el fet de patir una malaltia o una disfunció de caràcter físic actua com a criteri per a determinar si una persona té capacitat per atorgar testament o per intervenir en qualitat de testimoni en l'acte d'atorgament de testament aliè.

Així mateix, la terminologia emprada pel Codi civil de Catalunya per a referir-se a les persones amb discapacitats sensorials com a “sordes, mudes o cegues” contribueix a l’estigmatització d’aquest col·lectiu.

- L’opció de no fer res implica un desavantatge per a les persones discapacitades sensorialment, en el sentit d’impedir-los, *per se*, d’una banda, poder ser testimonis davant notari en l’atorgament de testament per terceres persones, i de l’altra, poder atorgar testament tancat. Alhora, aquesta opció permet perpetuar l’estigmatització que el llenguatge actualment emprat suposa per a aquest col·lectiu.
- Aquesta opció no significa cap avantatge per a les persones afectades per una discapacitat sensorial.

- *El conjunt de la ciutadania:*

Actualment, la percepció del conjunt de la ciutadania en relació amb els drets de les persones amb discapacitats sensorials –a les quals la normativa en vigor es refereix com a “cegues, sordes o mudes”– és la de situar-les en un nivell inferior dels drets reconeguts amb el resultat d’impedir-los realitzar determinats actes amb eficàcia jurídica.

Aquesta percepció prové, en part, de la restricció de drets que el nostre ordenament jurídic aplica amb caràcter general per a tot el col·lectiu de discapacitats sensorials i, en part, pel llenguatge emprat per a referir-se a les persones que tenen algun tipus de discapacitat.

b) Opció proposada:

- *PIMES:*

No hi ha impacte sobre les petites i mitjanes empreses.

- *Notaris:*

La iniciativa legislativa afecta els notaris en el sentit d’imposar-los l’obligació d’aplicar les normes contingudes al llibre quart del Codi civil de Catalunya amb caràcter preferent quan una persona amb discapacitat sensorial atorgui testament i, amb caràcter supletori, l’obligació d’aplicar la legislació notarial.

El notari haurà de valorar en cada cas, i en funció de les circumstàncies personals de l’atorgant, quina és la seva capacitat per atorgar testament. Així mateix, el notari haurà de permetre que una persona amb discapacitat sensorial pugui ser testimoni en l’acte d’atorgament del testament d’una tercera persona sempre que tingui la capacitat d’entendre el testador i el notari i sàpiga signar.

- L’opció proposada implica l’avantatge de garantir una major protecció i fiabilitat

mitjançant les noves tecnologies disponibles per a suplir les mancances de capacitat sensorial.

- Aquesta opció comporta per als notaris l'obligació d'haver de comptar amb les noves tecnologies disponibles.

- Persones amb discapacitat sensorial:

L'opció de regulació proposada afecta les persones amb discapacitat sensorial reconeixent-los l'exercici de drets successoris en condicions d'igualtat respecte de les persones amb plenes facultats físiques, com és el dret a atorgar testament notarial i a ser testimoni en l'acte d'atorgament de testament d'una tercera persona.

Cal tenir en compte que una persona, pel fet de tenir una discapacitat física, no s'ha de veure impedida per a realitzar determinats actes amb eficàcia jurídica atès que cal valorar en cada cas la capacitat que té la persona per a l'exercir els seus drets.

A més, el canvi en la terminologia per a referir-se al col·lectiu de persones amb discapacitat sensorial contribueix a reduir l'estigmatització que deriva d'aquesta discapacitat.

- L'opció proposada implica per a les persones discapacitades sensorialment *l'avantatge* de comptar amb una major confidencialitat en la declaració de voluntat, en la mesura que no han de ser-hi presents testimonis.

Ahora suposa un reconeixement normatiu explícit del dret a poder ser testimonis en l'acte d'atorgament de testament per terceres persones i del dret a atorgar testament tancat.

- Aquesta opció proposada no suposa cap *desavantatge* per a les persones afectades per una discapacitat sensorial.

- El conjunt de la ciutadania:

La modificació de la legislació actual que es pretén amb l'Avantprojecte de Llei contribuirà al fet que el conjunt de la ciutadania redueixi la percepció de desigualtat existent entre les persones amb discapacitat sensorial i la resta de la ciutadania. A més, amb el canvi de llenguatge que es pretén, es contribuirà al fet que la ciutadania es refereixi a aquest col·lectiu d'una manera més respectuosa i acurada, amb la finalitat d'apropar les persones amb discapacitat sensorial i la resta de persones sense discapacitats.

C	Informe d'impacte normatiu en termes de simplificació i reducció de càrregues administratives
<p>a) <u>Opció de “no fer res”</u>:</p> <p>No té cap incidència significativa en termes de simplificació normativa i de reducció de càrregues administratives.</p> <p>b) <u>Opció proposada</u>:</p> <p>- <i>Simplificació normativa</i>:</p> <p>La introducció de les novetats esmentades comportaria la modificació de la Llei 10/2008, de 10 de juliol, del llibre quart del Codi civil de Catalunya, relatiu a les successions.</p> <p>Concretament, suposaria les modificacions següents:</p> <ul style="list-style-type: none">• L'article 421-8, per modificar la manera de referir-se als testadors que pateixen una discapacitat sensorial i per prioritzar l'aplicació del llibre quart del Codi civil de Catalunya per part dels notaris.• L'article 421-10, apartat segon, per suprimir l'exigència de testimonis en el testament notarial quan el testador sigui una persona amb discapacitat sensorial.• L'article 421-11, apartat segon, lletra b), per permetre que les persones amb discapacitat sensorial puguin intervenir en qualitat de testimoni en l'atorgament de testament per altri.• L'article 421-14, apartat cinquè, per suprimir la prohibició per les persones cegues d'atorgar un testament tancat. <p>- <i>Càrregues administratives per a l'Administració</i>:</p> <p>No es deriven càrregues administratives per a l'Administració.</p> <p>- <i>Càrregues administratives per a la ciutadania</i>:</p> <p>S'amplia l'esfera jurídica en el sentit d'incrementar les seves possibilitats d'actuació sense cap cost addicional pel que fa a càrregues administratives.</p>	
D	Informe d'impacte de gènere
<p>En l'elaboració d'aquest Avantprojecte de llei s'ha tingut en compte l'ús d'un llenguatge no sexista ni androcèntric i, per tant, no afecta el tractament igualitari del gènere. S'ha fet servir un llenguatge no discriminatori tenint en compte les Recomanacions de la UNESCO (Resolucions 14.1 de 1987 i 109 de 1989 i del Consell d'Europa (Recomanació R(90) 4 de 1990).</p> <p>També s'han aplicat les normes del Decret 162/2002, de 28 de maig, de modificació del Decret</p>	

107/1987, de 13 de març, pel qual es regula l'ús de les llengües oficials per part de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, amb l'objecte de promoure l'ús d'un llenguatge simplificat i no discriminatori i de la terminologia catalana normalitzada.

3 Comparació de les opcions de regulació considerades

a) Motius pels quals l'opció proposada és millor que l'opció de "no fer res":

L'opció proposada comporta més avantatges que l'opció de "no fer res" perquè, tal com s'ha exposat i justificat anteriorment, el manteniment de la situació actual suposa que les persones amb discapacitat sensorial vegin limitats els seus drets successoris pel fet de patir aquesta discapacitat, sense tenir en compte les seves circumstàncies particulars i valorar si poden exercir aquests drets de manera efectiva.

Així mateix, l'opció proposada té com a objectiu modificar el llenguatge que s'empra per referir-se a les persones amb discapacitat sensorial i que contribuirà a reduir l'estigmatització d'aquest col·lectiu. Aquest canvi permetrà que el conjunt de la ciutadania percebi les persones amb discapacitat sensorial en condicions d'igualtat que la resta de persones sense discapacitat del tipus que sigui, entenent que aquestes persones han de gaudir dels mateixos drets sempre que les seves condicions els ho permetin.

b) Assoliment dels objectius amb l'opció proposada:

Per mitjà de la modificació dels articles 421-8, 421-10, 421-11 i 421-14 del Codi civil de Catalunya es possibilitarà la consecució dels objectius següents:

- Situar les persones amb discapacitat sensorial en igualtat de condicions respecte de les altres persones pel que fa a l'exercici efectiu dels seus drets a l'hora d'atorgar un testament davant del notari i de poder intervenir en qualitat de testimoni en l'acte d'atorgament del testament per una altra persona.
- Eliminar l'estigmatització que deriva de la discapacitat sensorial per mitjà de la supressió de les expressions recollides en el Codi civil que identifiquen les persones com sordes, cegues o mudes.
- Implementar la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat, feta a Nova York el 13 de desembre de 2006, que forma part del nostre ordenament jurídic des del dia 3 de maig de 2008.
- Implementar la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea.
- Donar compliment a l'Estratègia Europea sobre Discapacitat 2010-2020 creada per la Comissió europea.

- Donar compliment a la Resolució 683/XI, de 25 de maig de 2017, del Parlament de Catalunya, sobre la igualtat de drets i la no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial, mitjançant la qual el Parlament va instar el Govern a estudiar i presentar la modificació del Codi civil de Catalunya per a fer efectiu el dret de no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial en matèria testamentària.

4 Implementació, seguiment i avaluació de la norma

Tampoc són necessàries mesures complementàries ni cap desplegament reglamentari per implementar la norma que es pretén aprovar, per bé que una vegada modificats els articles del llibre quart del Codi civil de Catalunya, els notaris ja hauran d'aplicar les noves disposicions normatives en relació amb el dret de les persones amb discapacitat sensorial a atorgar testament i a ser testimonis en l'acte d'atorgament de testament aliè.

Igualment, a partir de l'aprovació de la norma caldrà utilitzar la nova terminologia emprada per a referir-se a les persones amb discapacitat sensorial i no utilitzar el llenguatge antic que contribueix a l'estigmatització d'aquest col·lectiu.

El seguiment i l'avaluació de la norma es realitzarà mitjançant el contacte del Departament de Justícia amb el Col·legi de Notaris de Catalunya per fer un seguiment de la implementació de la norma.

CPISR-1 C
XAVIER
BERNADÍ
GIL

Signat
digitalment per
CPISR-1 C XAVIER
BERNADÍ GIL
Data: 2017.09.04
15:59:21 +02'00'

Xavier Bernadí i Gil
Director General de Dret i d'Entitats Jurídiques

Barcelona, 4 de setembre de 2017